

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Petra Průchy, JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **K. A.**, zast. JUDr. Milanem Hulíkem, advokátem, se sídlem Bolzanova 1, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 6. 2008, č. j. 63 Az 1/2008 – 28,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 6. 2008, č. j. 63 Az 1/2008 – 28, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 7. 1. 2008, č. j. OAM-1-969/VL-19-05-2007, žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), tedy proto, že žalobce neuváděl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být pronásledován z důvodů uvedených v § 12 a 14a zákona o azylu.

K výzvě krajského soudu žalobce ve svém podání ze dne 28. 3. 2008 sdělil, že si ve věci přeje ústní jednání a že žádá o ustanovení tlumočníka do jazyka anglického.

Jak vyplývá z protokolu o jednání, žalobce jednání přítomen nebyl. V odůvodnění rozsudku, jímž byla žaloba zamítnuta a jenž je napaden kasační stížností, Krajský soud v Ostravě k otázce neúčasti žalobce na jednání uvedl: „*K jednání, které bylo nařízeno na 24. 6. 2008, se žalobce nedostavil, ač předvolání k jednání mu bylo řádně doručeno (uložením*

na poště 16. 5. 2008). Soud ve věci jednal a rozhodl, když neúčast žalobce nebránila projednání a skončení věci.“

Proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, a to podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel namítá, že jeho problémy s policií, které měl v zemi původu a jež popsal ve správním řízení, jsou azylově relevantní, přinejmenším z hlediska existence překážek vycestování. Správní orgán i krajský soud je však posoudily chybně. Současně stěžovatel požaduje přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Ve svém vyjádření žalovaný popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť rozhodl v souladu s právními předpisy. Zamítl-li žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou, nebylo na místě posuzovat splnění podmínek podle § 12 a 14 zákona o azylu (přitom odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Azs 195/2004). Co se týče zkoumání překážek vycestování, resp. podmínek pro udělení doplňkové ochrany, tyto je třeba posuzovat s ohledem na § 28 zákona o azylu pouze v případě neudělení nebo odnětí azylu. Žalovaný navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Podle § 109 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné (§ 103 odst. 1 písm. c)) nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné (§ 103 odst. 1 písm. d)), jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, neboť napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě je nepřezkoumatelný pro tzv. jinou vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, přičemž k této vadě zdejší soud přihlédl v souladu s právě citovaným ustanovením z úřední povinnosti.

Podle čl. 38 odst. 2 věta první Listiny základních práv a svobod *každý má právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům.*

Podle čl. 6 odst. 1 věta první Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (vyhlášena pod č. 209/1992 Sb.) *každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.*

Podle § 49 odst. 1 s. ř. s. *k projednání věci samé nařídí předseda senátu jednání a předvolá k němu účastníky tak, aby měli k přípravě alespoň deset pracovních dnů. O jednání vyrozumí osoby zúčastněné na řízení.*

V podání ze dne 28. 3. 2008, které došlo Krajskému soudu v Ostravě dne 1. 4. 2008, stěžovatel vyjádřil nesouhlas s tím, aby o věci bylo rozhodnuto bez nařízení jednání. Na tomto podání uvedl adresu pro doručování písemností: P. 6, B., J. 1630/12. Poté bylo nařízeno jednání na 24. 6. 2008 v 8,00 hodin. Ve spisu Krajského soudu v Ostravě však není

obsažen žádný doklad o tom, že byl stěžovatel k nařízenému jednání řádně předvolán. Ačkoliv stěžovatel udal jako adresu pro doručování výše uvedenou adresu v Praze 6, na č. l. 22 je založena písemnost obsahující předvolání adresované stěžovateli do Pobytového střediska Kostelec nad Orlicí, která se soudu vrátila nedoručena s poznámkou pošty, že adresát nebyl zastižen, písemnost byla uložena (dne 16. 5. 2008) a adresát si ji v úložní lhůtě nevyzvedl. Na č. l. 23a je založena písemnost obsahující předvolání zasílané stěžovateli na adresu H. 47, P. 7, která se soudu vrátila nedoručena s poznámkou pošty, že adresát nebyl zastižen, písemnost byla uložena (dne 19. 6. 2008) a adresát si ji v úložní lhůtě nevyzvedl. Na č. l. 23 je dále obsažen úřední záznam ve znění: „...*V době doručování byl v PoS Kostelec; uloženo na poště 16. 5. 2008. Propustky: 21. 4. – 20. 5., 19. 5. – 11. 6., 11. 6. – 14. 7.* Z úředního záznamu není vůbec zřejmé, jak krajský soud zjistil, že v době doručování předvolání se stěžovatel zdržoval v pobytovém středisku. Není nijak vysvětleno, jak je možné, že se v době doručování (písemnost uložena dne 16. 5. 2008) stěžovatel podle úředního záznamu zdržoval v pobytovém středisku, zároveň však byl podle téhož úředního záznamu v období 21. 4. – 14. 7. 2008 tzv. na propustce. Dále není vůbec zřejmé, jak soud zjistil adresu stěžovatele H. 47, P. 7, uvedenou obyčejnou tužkou (sic!) v úředním záznamu na č. l. 21, a proč mu na ni opětovně předvolání doručoval, vycházel-li poté z toho, že bezvadně bylo doručeno již při prvním pokusu o doručení, a to do Pobytového střediska Kostelec nad Orlicí. Postup krajského soudu vyznívá o to méně srozumitelný v kontextu s tím, že stěžovatel ve svém podání, v němž vyjadřoval nesouhlas s rozhodnutím bez nařízení jednání, uvedl jako svou adresu J. 1630/12, P. 6, na niž mu ovšem předvolání nebylo nikdy doručováno. Ostatně tutéž adresu uvádí i v kasační stížnosti.

Podle § 42 odst. 5 s. ř. s. v návaznosti na § 46 odst. 1 a 3 a § 50b a § 50c odst. 4 o. s. ř. platí, že nebyl-li adresát písemnosti, která nemusí být doručena do vlastních rukou, zastižen v místě doručování, a doručujícímu orgánu se nepodařilo písemnost doručit vhodné fyzické osobě bydlící, působící nebo zaměstnané na téže místě nebo v jeho okolí, která adresáta zná a souhlasí s tím, že mu písemnost odevzdá, uloží se písemnost na poště a adresát se o tom vyrozumí s tím, že si má písemnost vyzvednout. Nevyzvedne-li si písemnost do 3 dnů od uložení, považuje se poslední den lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl.

Z uvedeného je – v rozporu z názorem Krajského soudu v Ostravě vysloveným v jeho rozsudku – patrné, že nelze učinit jednoznačný závěr o tom, že se stěžovatel zdržoval v době doručování v Pobytovém středisku Kostelec nad Orlicí a že jsou splněny podmínky pro nastoupení tzv. fikce doručení. Přitom se krajský soud nepokusil předvolání doručit na adresu, kterou stěžovatel sám označil.

Krajský soud v Ostravě svým postupem porušil právo stěžovatele garantované v čl. 38 odst. 2 Listiny, tj. právo mimo jiné na to, aby jeho věc byla projednána veřejně a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům.

Ústavní soud opakovaně judikuje tak, že každý, kdo je účastníkem řízení před soudy, má právo se ve své věci takového řízení (jednání před soudy) osobně účastnit, zpravidla bez ohledu na to, zda by jeho přítomnost měla vliv na vynesení rozhodnutí. Jestliže soud přítomnost účastníkům řízení neumožní, lze v jeho postupu spatřovat porušení ústavního práva účastníka řízení, daného čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a

svobod (srov. např. sp. zn. I. ÚS 310/97, sp. zn. II. ÚS 145/02, sp. zn. I. ÚS 560/03, sp. zn. I. ÚS 819/07).

Účast na jednání vytváří předpoklady pro to, aby účastník řízení mohl realizovat svá práva plynoucí z čl. 38 odst. 2 Listiny, jakož i samozřejmě z čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, tj. především právo být přítomen projednání své vlastní věci a vyjádřit se jak ke všem důkazům, tak i k jakýmkoliv dalším procesně relevantním informacím (viz princip kontradiktornosti; srov. např. rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 26. 7. 2002 ve věci Meftah a další proti Francii: *„Právo na kontradiktorní řízení ve smyslu čl. 6 odst. 1 tak, jak je interpretováno judikaturou Soudu, v principu implikuje právo procesních stran na to, aby byly seznámeny a mohly se vyjádřit ke každému dokumentu či připomínce předloženým soudci s cílem ovlivnit jeho rozhodnutí.“*). Konečně je zapotřebí poukázat rovněž na čl. 96 odst. 2 Ústavy, podle něhož je jednání soudu ústní a veřejné s tím, že výjimky z tohoto pravidla může stanovit pouze zákon.

Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě podle § 110 odst. 1 s. ř. s., za použití § 109 odst. 3 s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm krajský soud rozhodne vázán shora vysloveným právním názorem (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), tedy zejména zopakuje jednání a stěžovateli umožní zúčastnit se jej.

Námítkami uplatněnými v kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť dospěl-li k závěru, že rozhodnutí krajského soudu je nesprávné z důvodu tzv. jiné vady řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (§ 109 odst. 3 část věty za středníkem s. ř. s.), není možné usuzovat na důvodnost či nedůvodnost námitek ve vztahu k takovému rozhodnutí, jestliže výsledkem zákonného procesu by mohlo být rozhodnutí jiné.

Stěžovatel rovněž požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud se tímto návrhem nezabýval, neboť v stěžovatelově případě odkladný účinek nastává podáním kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany přímo ze zákona – § 32 odst. 5 zákona o azylu.

V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. prosince 2008

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu

